

Syfte och ändamål

Upphandlaren kommer

Vilka intressen skyddar
upphandlingsregelverket?

Leverantörskollektivet

Marknaden

Myndigheter

Allmänheten

Vad är syftet med upphandling/konkurrensutsättning

Bättre kvalitet

Lägre pris

Mindre korruption

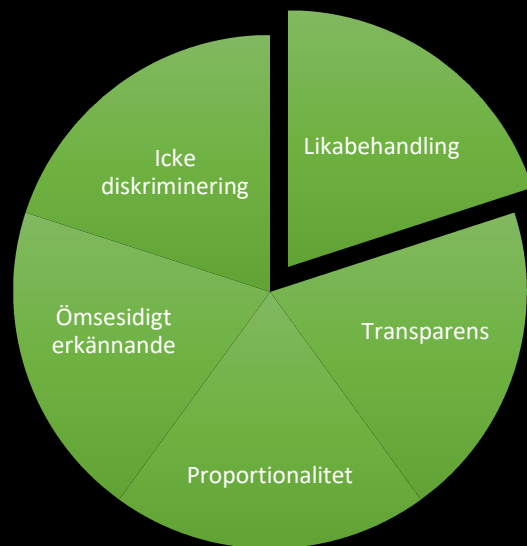
Mindre jäv

Ökat förtroende
från allmänheten

Ett bättre
leverantörskollektiv

Grundläggande upphandlingsrättsliga principer

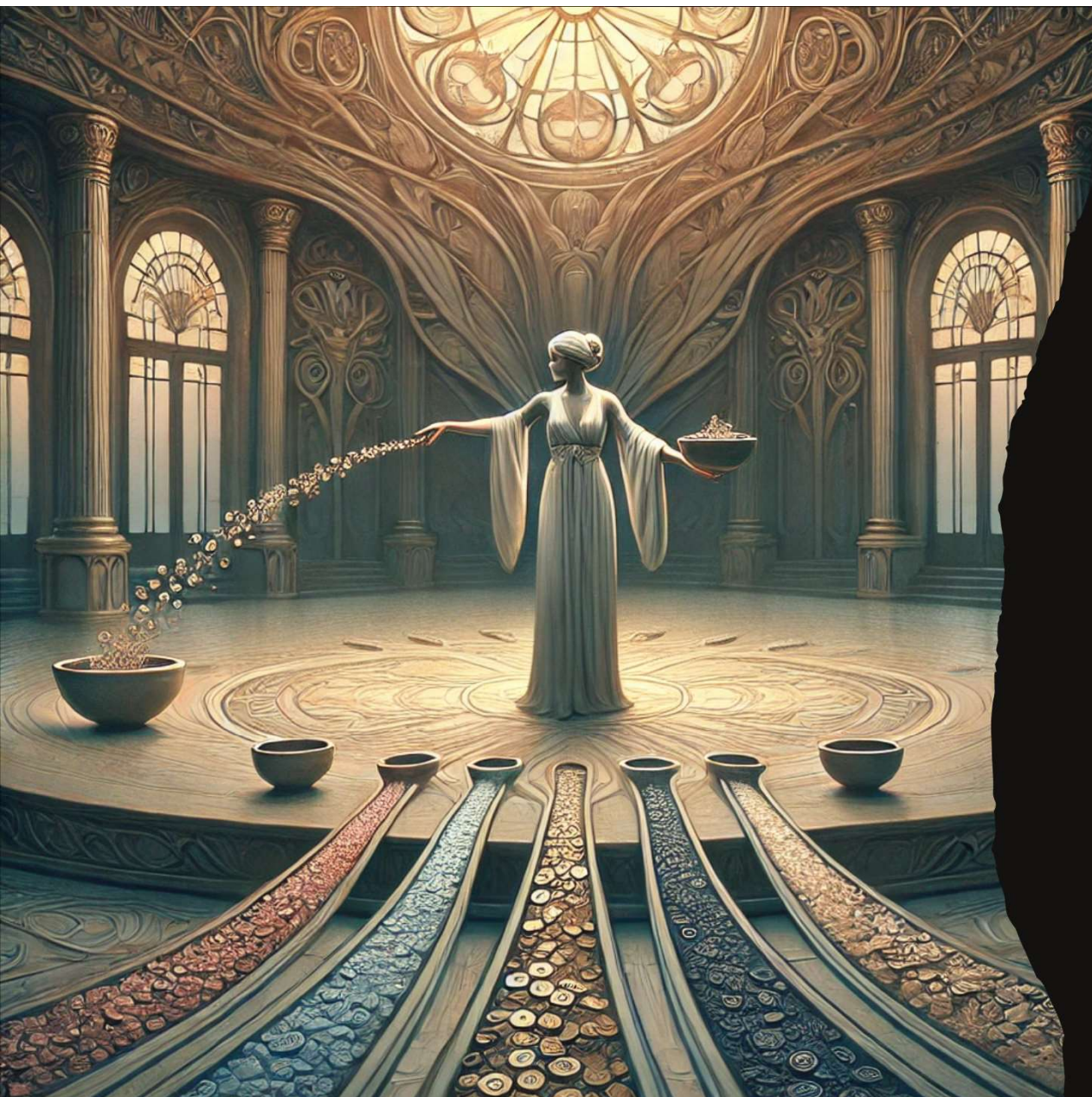

Varför är
upphandling så
tråkigt?

Vad är
konkurrens?

Ändamål och funktion

- Upphandlingen fördelar kontrakt
- Kontraktet fördelar risker och värden mellan köpare och säljare

Vilken relation regleras?

Upphandlingen
reglerar relationen
med de som inte har
kontrakt

Kontraktet reglerar
relationen med den
som fick kontraktet

Upphandlingen - dörrvakt

Avtalet -
väktaren inne
i lokalen

Vad är vad?

Krav på anbudsgivare

Krav på anbud

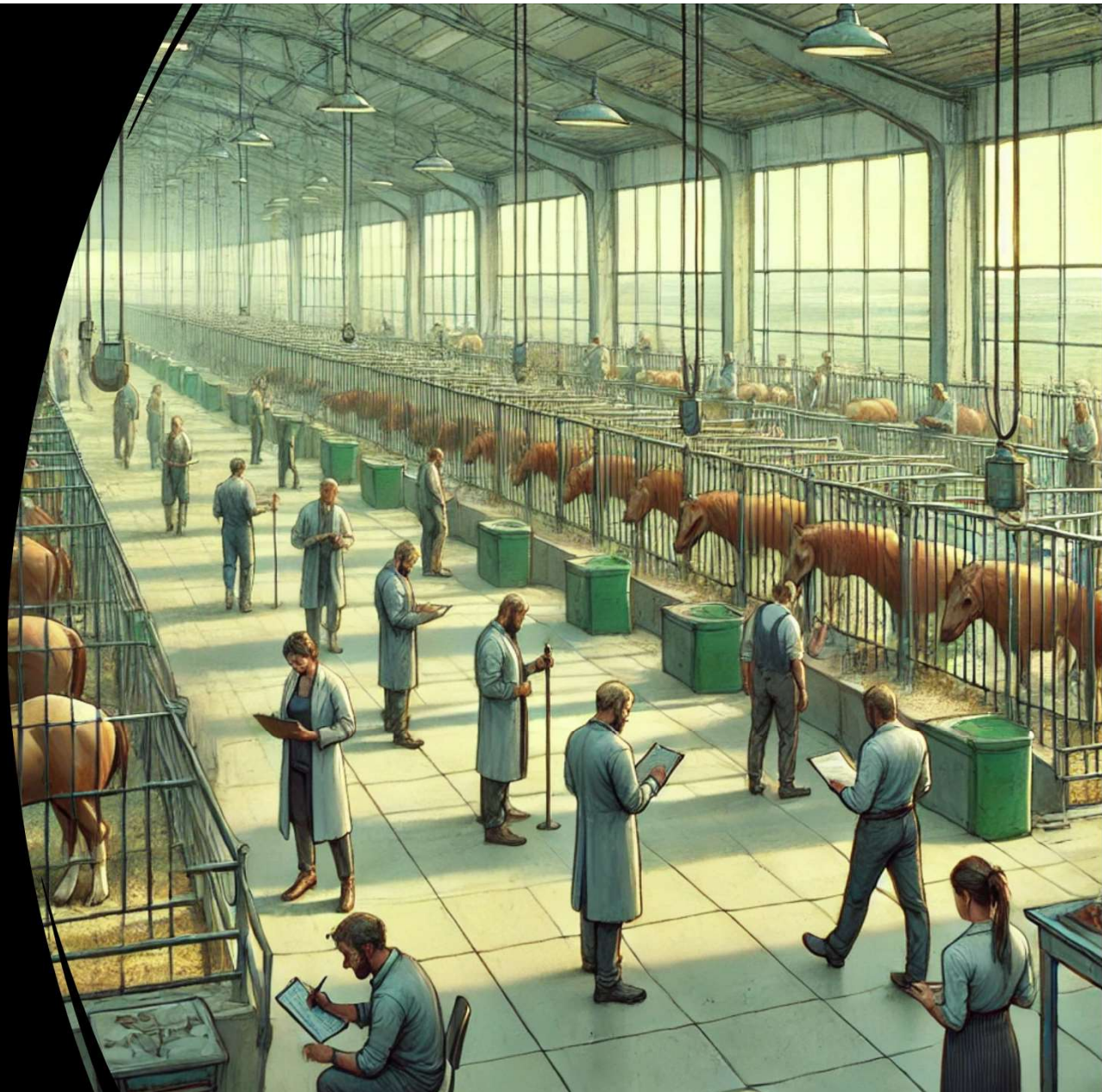
Utvärderingskriterier

Kontraktsvillkor

Krav på anbudsgivare

- Teknisk kapacitet
- Ekonomisk kapacitet
- Erfarenhet av liknande uppdrag
- Efterlevnad av produktionstandard

Krav på anbud

- Rätt produkt/tjänst
- Accept av kontraktsvillkor

Utvärderingskriterier (bör-krav)

- Pris
- Kvalitet
- Viktning

Kontraktsvillkor

Visar vägen för den utvalda

Upphandling vers. Verklighet

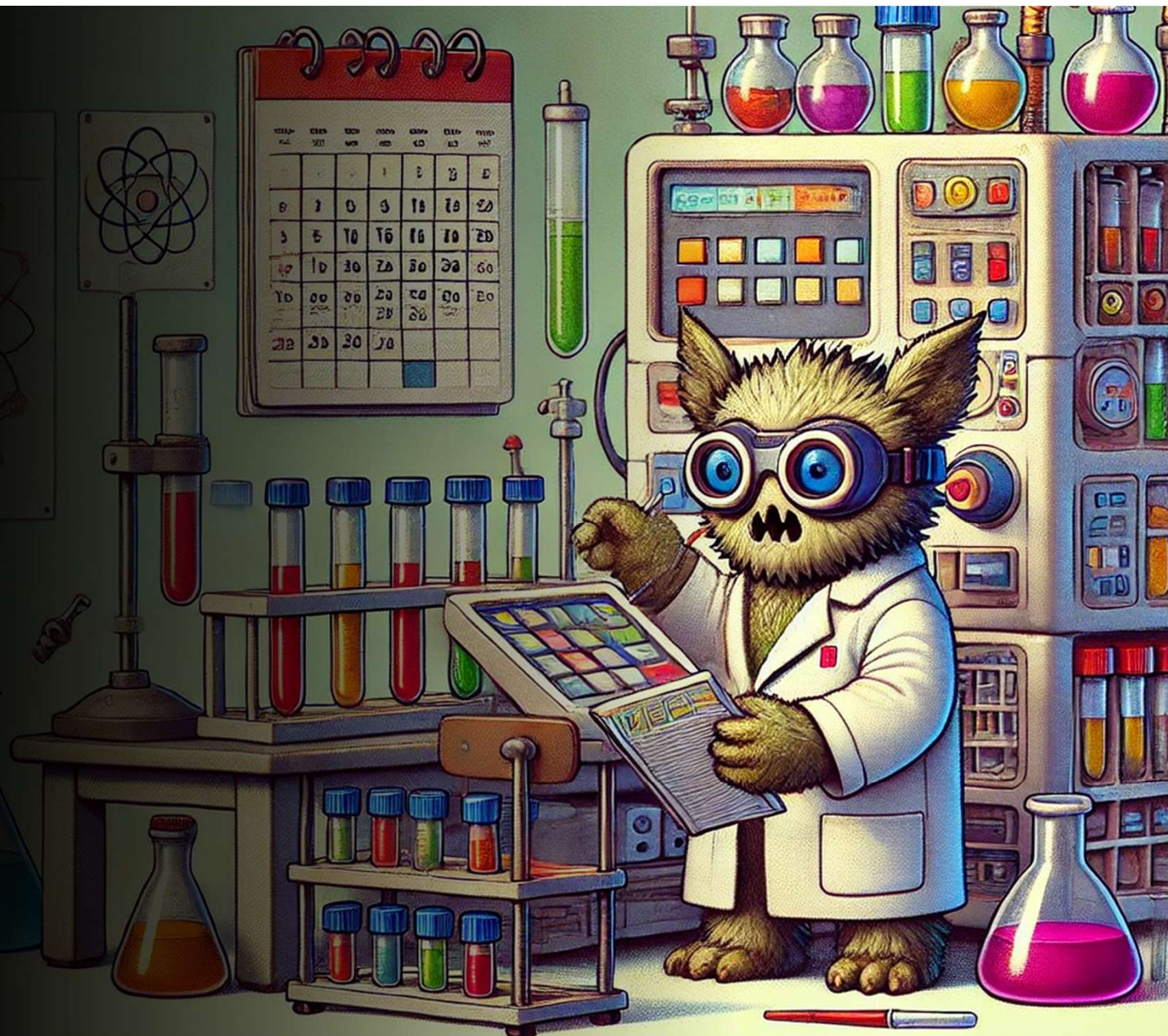
Alternativ till ny annonserad upphandling

- Direktupphandling,
- Använda redan upphandlat avtal
- Takvolym i ramavtal
- Fungerar sanktioner m.m.?

Avtal för
instrumentbunden
reagens med en
beräknad livslängd
på 7 år för
instrumentet

Överväg avropsavtal

Tidskrävande
process för
att göra om
ackreditering
/validering

Om du hade
planerat i
förväg...

LOU - den snusförnuftiga lagen

De är ju så
nöjda, kan vi
inte bara
köpa samma
sak?

Avropsberättigad i
andras
upphandlingar?

Låna från framgångsrika
upphandlingar

Hur ska vi
utforma
kravspecen –
vi vet ju vad
vi vill ha?

Vi vet redan att
det är cancer i
bukspottkörteln,
så kan du göra en
analys som visar
det resultatet?

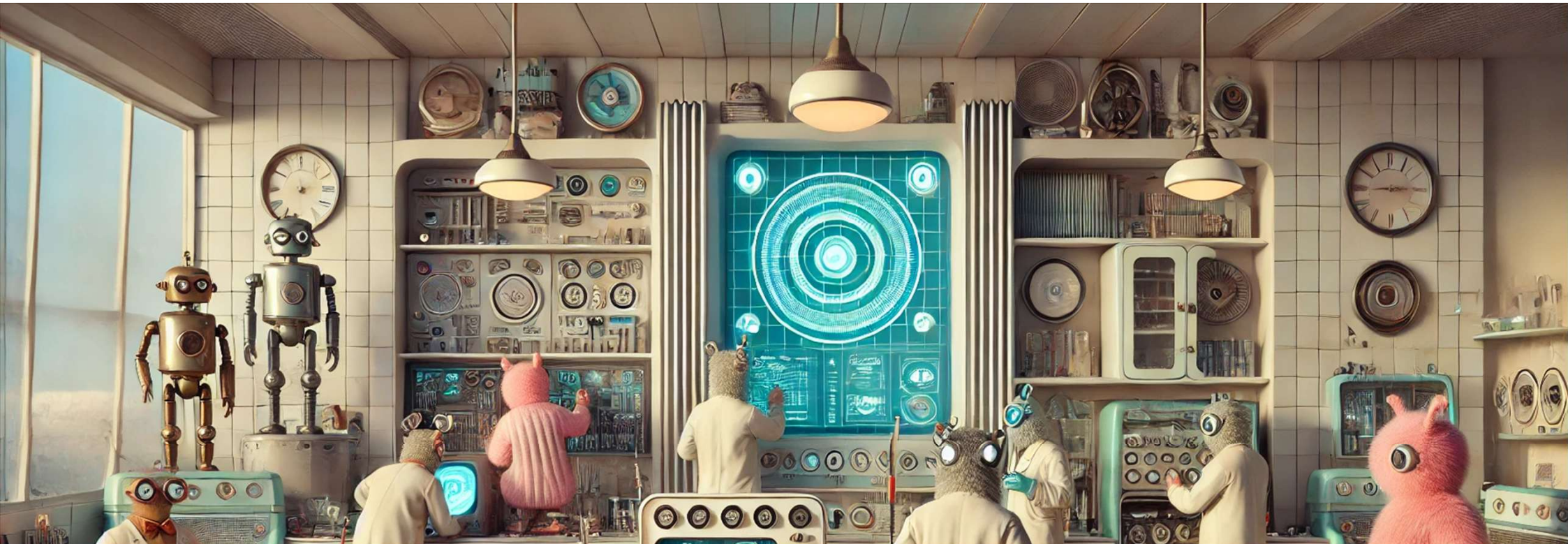
Det finns ju bara en
på marknaden,
varför upphandla?

Sekvensmaskiner – Illumina

LOU 6 kap 14 § “det av tekniska skäl
inte finns någon konkurrens”

**Förhandlat förfarande utan
föregående annonsering**

Prejudikat? Förvaltningsrätten
i Umeå 2119-23

Tilläggsavtal för att uppgradera befintlig utrustning i
laboratorium

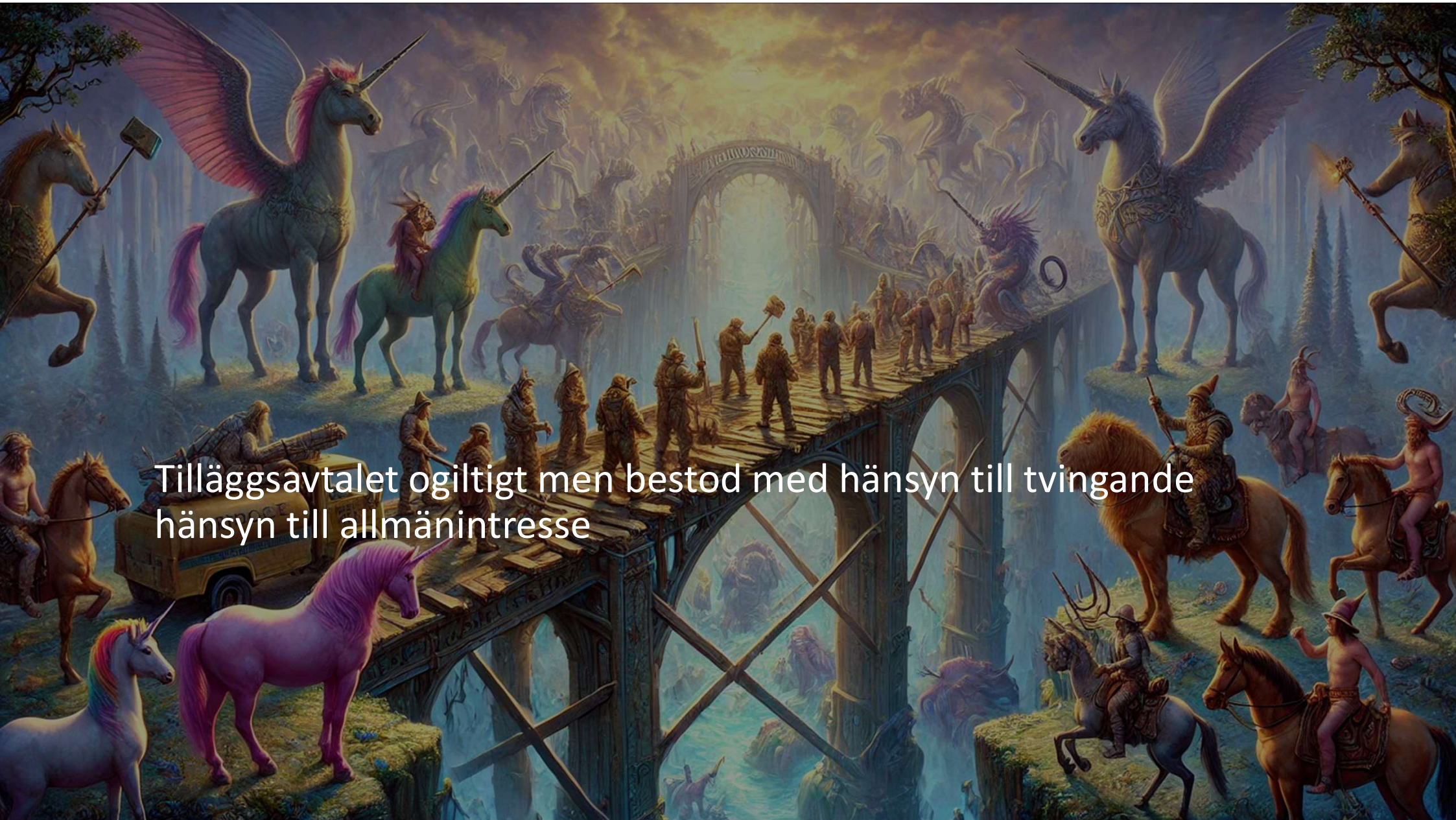
Förvaltningsrätten i Umeå 2119-23

Bevisbördan på upphandlande myndighet

Logistiska svårigheter att ta nya instrument i bruk

Beskrivna svårigheter kan dock inte utgöra en exklusiv situation för Roche

Tilläggsavtalet ogiltigt men bestod med hänsyn till tvingande hänsyn till allmänintresse

Förvaltningsrätten i Göteborg
Mål nr 12383-22

Förvaltningsrätten i Göteborg

Mål nr 12383-22

- Köp av labtjänster
- Ingen upphandling
- Inget skriftligt avtal

An illustration of a blue and white werewolf-like creature with horns, holding an axe and chopping a log in a misty forest. The creature is positioned in the center-left of the frame, surrounded by large, moss-covered tree trunks and a pile of chopped wood. The background is a dense forest with a soft, hazy atmosphere.

Förvaltningsrätten i Göteborg

Mål nr 12383-22

Åberopat undantag – Beräknat värde understiger 700 000 kronor

Förvaltningsrätten i Göteborg Mål nr 12383-22

- Olika typer av diagnoser
- Kräver olika typer av specialistkunskap
- Tjänster av samma slag
- Saknas skäl för uppdelning = räknas som ett avtal

Förvaltningsrätten i Göteborg Mål nr 12383-22

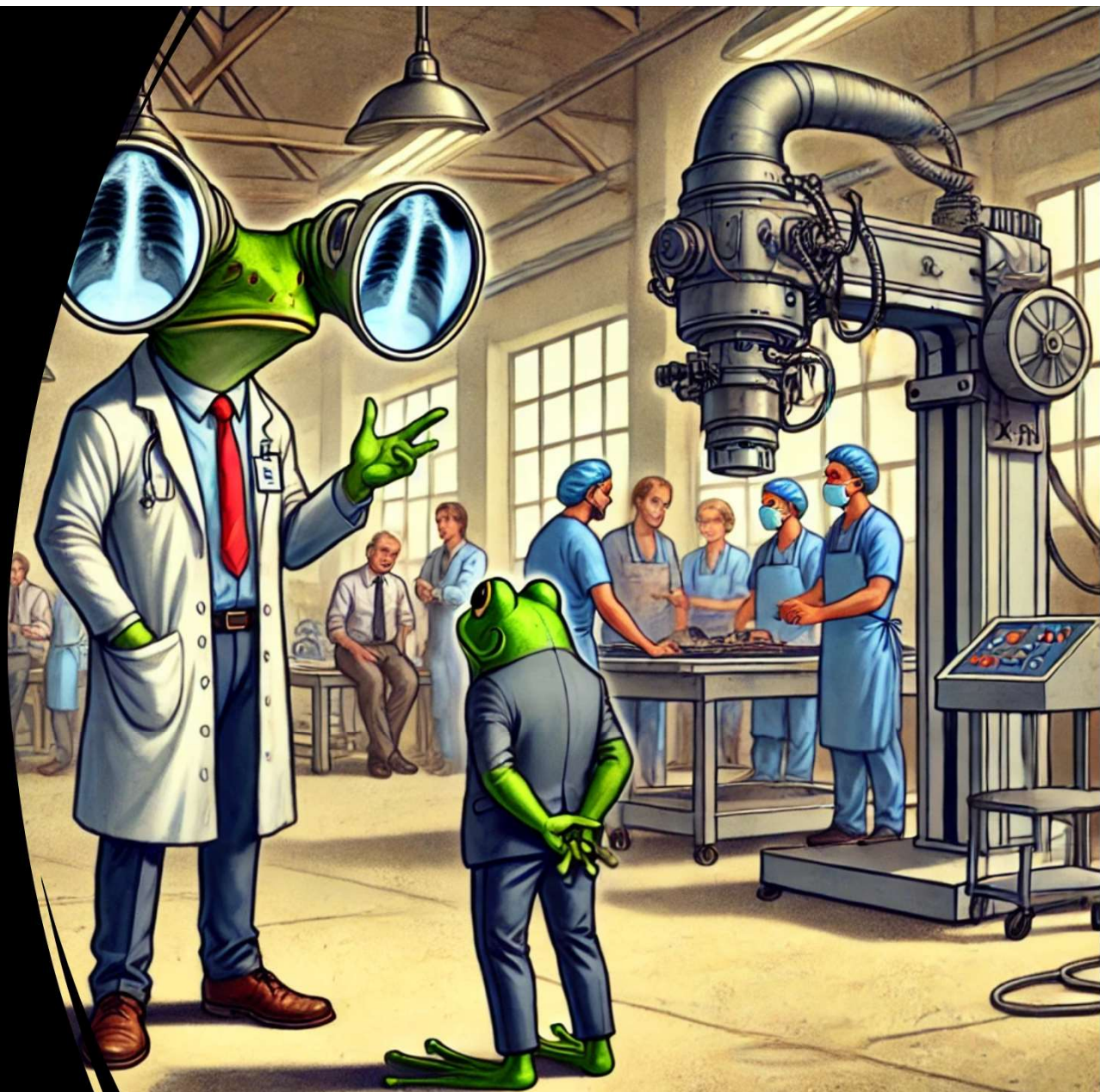
- Otillåten direktupphandling
- 620 000 kr i upphandlingsskadeavgift

Konsultjäv

- 4 kap. 8 § LOU - uteslutning utgör en sista utväg
- Utrymmet att samverka inför upphandling - relativt stort
- Att en leverantör har en viss fördel är ok
- Inte möjligt för andra att lämna konkurrenskraftigt anbud – inte ok

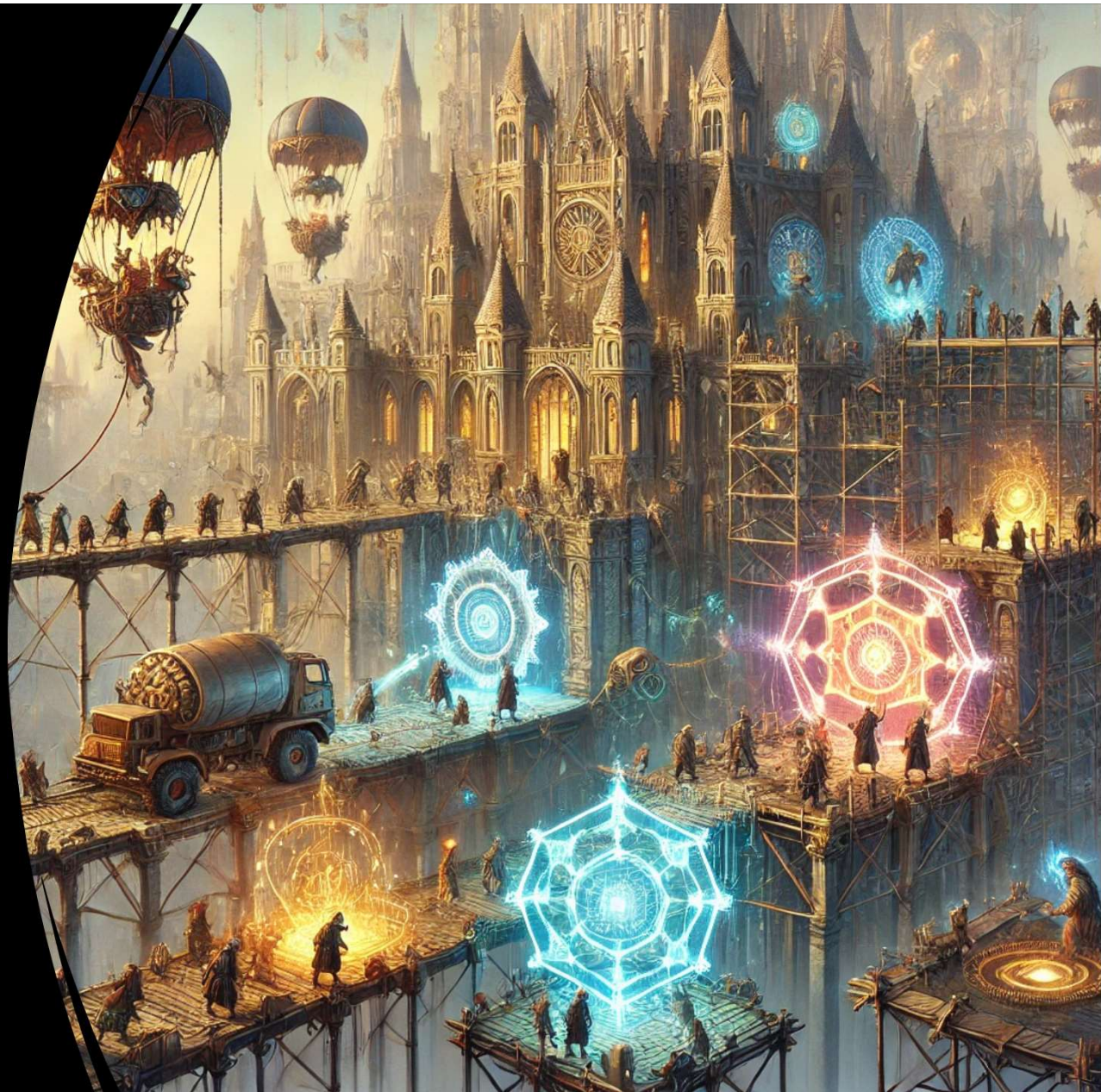
kammarrätten i Sundsvall mål nr 2540-23

Inköpsstrategi, marknadsanalys m.m.

Varför tar det sån tid att
upphandla och varför är
det så omständligt?

Leverantörens strategi

- Maskinbunden förbrukning
- Kundanpassade lösningar
- Integration
- Patent

Upphandlingsstrategi

Konkurrens

Partnering

Betydelselös

Monopol

Betydelselös
(för
leverantören)

Konkurrens

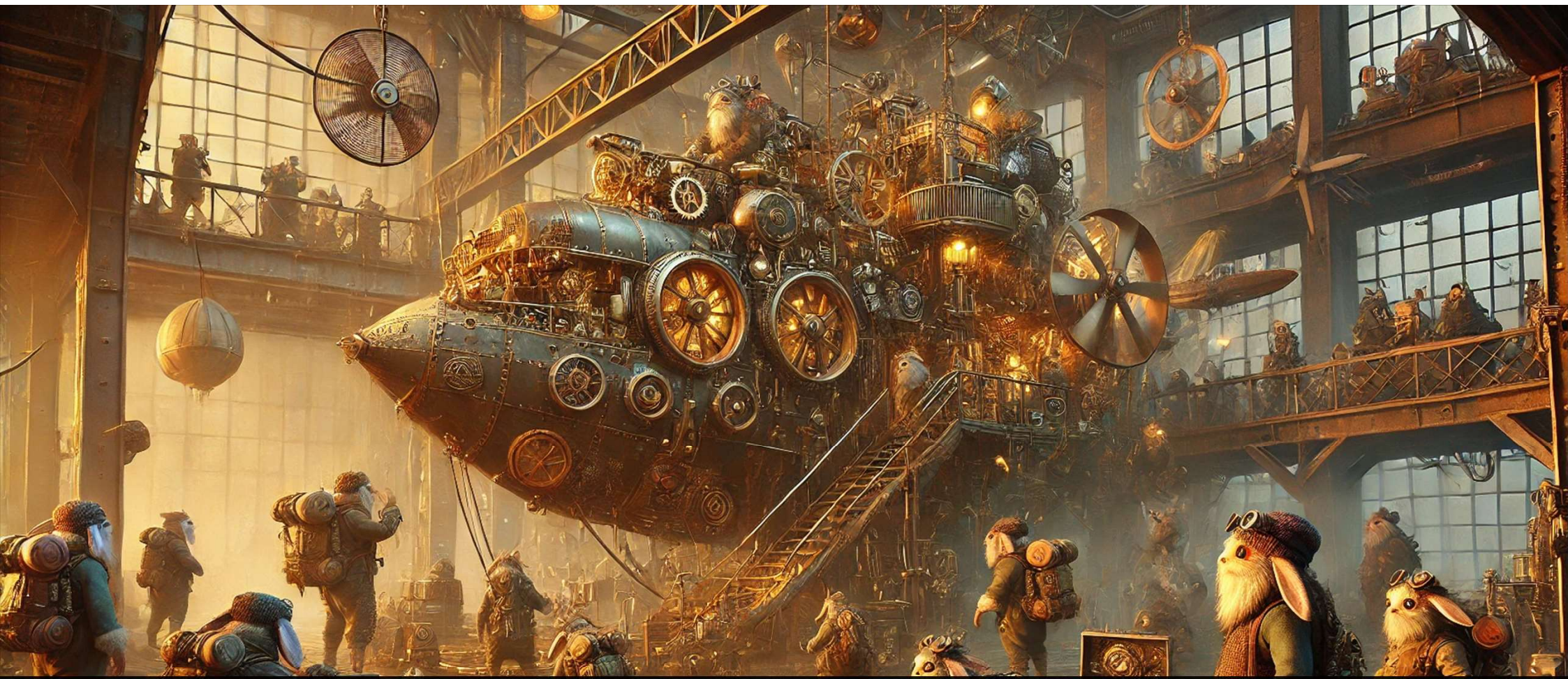

Monopol

Partnering

Planering av enskild upphandling
Kravspec och utvärdering

Strategier

- Vad behöver vi egentligen?
- Analysera kompetensbehovet
- Realistisk tidsplan

Optimera hela livscykeln

- Förbrukningsmaterial
- Uppgraderingar
- Serviceavtal
- Tekniska livslängden

Funktionsupphandling

Lösning

The diagram consists of three blue shapes arranged horizontally. On the left is a rounded square containing the word 'Lösning'. In the center is an oval containing the word 'Funktion'. On the right is another rounded square containing the word 'Behov'. The shapes are connected by thin lines, suggesting a flow or relationship between the concepts.

Funktion

Behov

Vilken roll spelar hearings?

- Koll på marknaden
- Alternativ: Extern remiss

Samarbete mellan region och universitet

- Planeringsmöten
- Samordning
- Region Skåne – Lunds universitet

Datum för leverans**1 januari 2027**

Tid mellan kontraktstecknande och leverans	2 månader
Tid för överprövning	4 månader
Avtalsspärr	10 dagar
Pröva, utvärdera och tilldela kontrakt	1 månad
Annonsering	1 månad
Remissrunda plus slutliga justeringar	1 månad
Sammanställa upphandlingsunderlag	1 månader
Marknadsanalys och behovsinventering Identifiera och boka upp berörda intressenter	3 månad
Identifiera och boka upp berörda intressenter och experter	1 månad
Inhämta nödvändiga delegationsbeslut	2 månader

Planera enskild upphandling

Arbeta effektivt med "kravspec"

Preferens	Bevis	Tidpunkt för verifikation	Behovsgradering	Utbudsgredning	Krav/kriterie/villkor	Kategori
Skön att hålla i	Demo	Innan tilldelning	8	6	Kriterie	Arbetsmiljö
4 års garanti	Accept	Efter leverans	7	7	Kontraktsvillkor	Funktion
Behörighetskontroll	?	?	9	10	Kontraktsvillkor	Säkerhet
Referensuppdrag	Bekräftelse från referent	Innan tilldelning	10	6	Krav	Funktion
Klara att bli blöt	?	?	7	5	?	Funktion

Upphandlingsförfaranden

Öppet förfarande

- Selektivt förfarande
- Leverantörer ansöker om att få delta
- UM gör urval

Förhandlat förfarande med föregående annons

Alternativa rekvisit

- behov av anpassning
- inbegriper formgivning eller innovativa lösningar,
- kräver förhandlingar på grund av komplexitet m.m.
- svårt att precisera tekniska specifikationer

Förhandlingarna får bara avse anbuden,
inte upphandlingsunderlaget

Förhandlat förfarande utan annons

- Tekniska skäl
- Ensamrätt
- Brådska

Konkurrenspräglad dialog

- Samma förutsättningar som i förhandlat förfarande med annons
- Dialog i successiva steg för att begränsa antalet lösningar
- Valet ska göras genom de tilldelningskriterier som angetts i annonsen
- Skillnad från förhandlat förfarande – inga kontraktsvillkor behöver finnas med i annonsen (mer att förhandla om)

Innovationspartnerskap

Ska reglera relationen innan marknadsfasen

SUPER
CHEESE

Rast

MARIE EDBERG

Utbildad Mikrobiolog, Cellbiologi
BMA UU, Forskningsingenjör SLU

Produktspecialist inom laboriemedicin

Säljare, KAM, produktchef,
distributörsansvarig i Norden

Upphandlare i ca 9 år inom
laboriemedicin främst UU

Anställd hos Varuförsörjningen maj 2022.

Exempel på strategiskt inköpsarbete för lyckad affär

2024-11-14

UPPHANDLING DROGTESTER

Tre produktgrupper

- Multistickor (4) för olika kombinationer av droger
- Singelstickor (24) (exempel: heroin, cannabis)
- Testkit, instrumentspecifikt (sex olika droger)

Beställare

Region Dalarna, Region Gävleborg, Region Sörmland, Region Västmanland,
Region Uppsala, Region Örebro

Värde/år ca 6 mnr

AFFÄRSMÄSSIGHET DROGTESTER

■ Förutsättningar

- Alla regioner hade sina egna avtal eller inga avtal alls
- Varuförsörjningen hade endast en 12-drogsticka som ej uppfyllde kvalitetskravet
- Dålig beställningshistorik både från regionerna och leverantörerna
- Konkurrens fanns på marknaden med flera vetenskapligt jämbördiga produkter

■ Mål

- Säkra analyser till lägsta pris, stora konsekvenser för individen vid felaktigt utslag
- Kvalitetsviktning: 30% singelstickor, 60% multistickor, 10% testkit
- Mål: Prissänkning 20%

AFFÄRSMÄSSIGHET DROGTESTER

■ Strategi

- Utforma en kompetensbeskrivning där expertgrupp skulle ha beslutsmandat
- Inkludera representanter från alla berörda verksamheter inom regionerna
- Genomgång och diskussion lagar & regler med expertgruppen
- Bakgrundskontroll av leverantörer, leveranskapacitet, teknisk kompetens
- Standardiserad kommunikation, tydligt budskap om pressad ekonomi och prisfokus
- Två anbud antas för bästa möjliga konkurrens
- Ökad valmöjlighet vid varje beställningstillfälle

RESULTAT DROGTESTER

Ett gemensamt sortiment

- Två leverantörer/produktområde antogs genom konkurrens
- Ramavtal, avtalsstart 1 december 2024
- Uppskattad besparing ca 1,2 miljoner kronor/ år på
Multistickorna

(Dock är ej singelstickor med i redovisningen pga. olika priser/drog och dålig historik)

UPPHANDLING MIKROBIOLOGISKT SUBSTRAT OCH PLATTOR

40 produktgrupper

Beställare

Region Dalarna, Region Västmanland, Region Uppsala

Värde/år ca 7 mkr

AFFÄRSMÄSSIGHET MIKROBIOLOGISKT SUBSTRAT OCH PLATTOR

■ Förutsättningar

- Alla regioner har sina egna avtal eller inga avtal alls
- Varuförsörjningen saknar avtal för produktområdet, gick ut år 2020 (ej heltäckande sortiment)
- Dålig beställningshistorik både från regionerna och leverantörerna
- Konkurrens finns på marknaden med flera vetenskapligt jämbördiga produkter
- Produkterna innehåller många olika typer av farliga kemikalier som behöver hanteras i särskild ordning

■ Mål

- Samordnat arbetssätt för de tre regionerna, minskad sårbarhet
- Heltäckande sortiment
- Kvalitetsviktning: XX%
- Mål: XX%

STRATEGISKT ARBETSSÄTT MIKROBIOLOGISKT SUBSTRAT OCH PLATTOR

Fördelar med samordnat arbetssätt

- Delar på arbetsbördan av att testa nya produkter
- Samma testningsprotokoll i alla regioner, målet är att följa enhetliga rutiner
- Egentillverkning (svårt att följa IVDR direktiv pga marknaden)
- Många produkter måste batchtestas

Status: Planerad annonsering inom kort.

MARKNADSANALYS

1. Viktigast att ta reda på verksamheternas behov samt att upphandlaren förstår behovet för att kunna ta fram en bra affärsstrategi
2. Strategisk inköpare har kontinuerlig kontakt med aktuella leverantörer genom avtalsuppföljning
3. Utifrån behovet kartlägga marknaden och dess utbud
 - Annonserad RFI om det är många leverantörer eller stort antal produkter
 - Alternativt genomföra enskilda möten till exempel hearing

Syfte marknadsanalys:

Att kartlägga marknaden för att kunna genomföra en affärsmässigt bra upphandling – hög kvalitet till lägsta möjliga kostnad. Svårt att genomföra om verksamheten redan ackrediterat en befintlig analys och inte är beredd att byta leverantör.

Interaktiv övning

- Vi ska upphandla en....

Exempel

- Jag behöver en robot som kan ta över hela städningen – och jag menar HELA städningen! Jag vill bara kunna luta mig tillbaka och slappna av, men det finns så många detaljer. Jag har inte tid att gå in på allt just nu, men jag är säker på att ni kan lista ut vad som behövs. Kan ni fixa det här för mig?"

Specifikation

Preferens Bevis Tidpunkt för verifikation Behovsgradering Utbudsgradering Krav/kriterie/villkor Kategori

Tillräcklig kapacitet:	Referenser bekräftar minst 100 levererade objekt	Innan tilldelning	9	6	Krav	Kvalificering
Ekonomisk stabilitet	Kreditrating minst 40	Innan tilldelning	8	7	Krav	Kvalificering
Funktion för dammsugning och moppning	Produktblad	Innan tilldelning	8	9	Krav	Funktion
Kan upptäcka, undvika och komma ihåg hinder	Demo	Innan tilldelning	7	4	Krav	Funktion
Det blir rent	Demo	Innan tilldelning	8	8	Kriterie	Funktion

	BorstBiffen <i>Tuff mot smuts, snäll mot golvet</i>	Mid-Moppster 900 – <i>Rensar ditt golv, lämnar inga spår</i>	SopTorpeden 200 <i>Så snabb att du inte ens hinner se dammet</i>	Verifiering av krav
Kvalificeringskrav 1 Kapacitet: Har levererat minst 100 robotar till andra kunder	Uppfyller inte	Uppfyller	Uppfyller	Innan tilldelning
Kvalificeringskrav 2 Ekonomisk stabilitet: Tillräckligt stora (omsättning/kreditrating)	Uppfyller	Uppfyller	Uppfyller	Innan tilldelning
Produktkrav 1 Ska finnas funktion för dammsugning och moppning	Uppfyller	Uppfyller	?	Innan tilldelning / efter leverans
Produktkrav 2 Ska kunna upptäcka, undvika och komma ihåg hinder	Uppfyller	?	Uppfyller	Innan tilldelning / efter leverans

	BorstBiffen <i>Tuff mot smuts, snäll mot golvet</i>	Mid-Moppster 900 <i>Rensar ditt golv, lämnar inga spår</i>	SopTorpeden 200 <i>Så snabb att du inte ens hinner se dammet</i>
Priskriterium 1 Inköpspris	1 000 SEK	5 000 SEK	3 000 SEK
Priskriterium 2 Driftskostnad 7 år	2 000 SEK	500 SEK	1 000 SEK
Kvalitetskriterium 1 Rengöringsprecision (Max 1000 kr mellan 500 kr, lägst 0 kr avdrag)	0 SEK	- 1 000 SEK	- 500 SEK
Kvalitetskriterium 2 Täckningsområde (Max 1000 kr mellan 500 kr, lägst 0 kr avdrag)	0 SEK	- 500 SEK	- 1 000 SEK
Total utvärderingssumma	3 000 SEK	4 000 SEK	2 500 SEK

Exempel 2

"Jag har ett akut problem! Jag måste resa tillbaka i tiden för att förhindra en katastrof som kommer inträffa om tre dagar! Jag måste justera den kvantgravimetriska baslinjen för att hindra den apokalyptiska singulariteten, utan att trigga en kaotisk tidsripple eller bryta den temporala kontinuiteten. Om jag inte lyckas, kommer vi att kollapsa hela tidsfältet! Kan ni hjälpa mig att definiera specifikationerna för tidsmaskinen så att vi inte åker på en tidsparadox?"

Specifikation

Preferens	Bevis	Tidpunkt för verifikation	Behovsgradering	Utbudsgredning	Krav/kriterie/villkor	Kategori
Justera kvant-baslinjen utan större avvikelse från x än 2 sd						
Utbildning i användning	Referens från tidigare kund					
Driftsäkerhet för att undvika dödsfall	Referens från tidigare kund, Provdraft med försöksobjekt			2		
Kunna klara 1 månads tidsförflyttning tur och retur.	Teknisk specifikation Referens					
Vistelse i annan tidszon 1- 5 dygn. Minimal förflyttningstid	Teknisk specifikation				Kriterie	

	ANBUD 1	ANBUD 2	ANBUD 3	Testning av krav
Kvalificeringskrav 1				Innan tilldelning
Kvalificeringskrav 2				Innan tilldelning
Produktkrav 1				Innan tilldelning / leverans
Produktkrav 2				Innan tilldelning / leverans

	ANBUD 1	ANBUD 2	ANBUD 3
Priskriterium 1			
Priskriterium 2			
Kvalitetskriterium 1			
Kvalitetskriterium 2			
Total utvärderingssumma			

En vecka före planerad annons

Okej, så vi har ett problem... Jag inser att jag måste FÖRSTÅ varför den här katastrofen verkligen kommer att hända. Jag kan inte bara stoppa den hur som helst. Jag behöver kunna återställa det jag gjort utan att det skapar några parallella tidslinjer!

Efter att anbuden inkommit

Förresten... Jag måste ju kunna ta mig tillbaka också och även framåt i tiden för att se så att det inte blir någon framtida konsekvens. Men det är väl inget problem att se till?

Efter att kontrakt tilldelats

En annan sak jag inte tänkte på... tidsmaskinen måste kunna förhindra att jag inte själv minns händelser i framtiden för att undvika att påverka mitt eget beslut i det förflutna. Jag behöver undvika att skapa självmedvetna paradoxer.

Efter att kontrakt tecknas

Fast samtidigt, jag vill kunna ta med mig lite souvenirer från resan, men det får självklart inte påverka tidslinjen. Det borde ni ha förstått från första början.

En vecka efter leverans

Justja... Vad händer om jag behöver hjälp? Kan vi inte lägga till en "nödknapp" som aktiverar en säker återställning eller skickar en varning till en supporttjänst som kan hjälpa till om något går fel under resan. Finns det ens sånt?

Ramavtal eller avropsavtal?

Produktkrav

- Maskinbundet?
- Batch-bundet?
- Användarvänlighet? (mjuka värden)
- Kompatibilitet med lokaler
- Arbetsmiljö
- Miljö energieffektivitet

Inflation i krav och kriterer

- Överenskommelse om samverkansregler - för den offentligt finansierade hälso- och sjukvården, läkemedelsindustrin, medicintekniska industrin och laborietekniska industrin.